

KULDMUNA

NR 40

OKTOOBER 2013

Sa loed Tabasalu Lasteaed Tibutare uudistelehte

TEATED:

5. nov kell 9.00-15.00 **TLÜ Täiendõppegrupp õppepäeval**. Lahtised õppetegevused: Birgit, Marju, Ave, Anna.

5. nov kell 17.20 koolitus Sipsikute ja Muumide vanematele: **koolivalmiduse kujunemine**, koostöö kooliga Tabasalu TUG ja Vääna-Jõesuu õpetajad, laste joonistuste tulemuste tagasisidestamine.

5. nov isadepäeva üritus **Krõllide** rühmas.

6. nov kell 16.30 isadepäeva üritus **Kiisude** rühmas.

6. nov isadepäeva (mardipäeva) tähistamine

Muumide rühm-giidiga presidendi lossis.

6. nov kell 17.00 **Mikide isadepäev** Tabasalu terviserajal.

11. nov kell 11.15 **ühisüritus** – Tibutare **lasteaia 43. sünnipäev**; õpetajate etendus lastele „Hüpik“.

11. november kell 17.30 isadepäeva tähistamine Tibude rühmas.

12. nov kell 10.30-12.00 **õppeprogramm „Tulest targem“**; tuleohutusprojekt koostöös Lilleküla Päästekomandoga vanematele rühmadele.

12. nov kell 17.15 isadepäeva üritus Piilude rühmas.

14. nov kell 9.30-10.15 **Teater lasteaias:**

Ivar Lett „Tunded udus“, pilet 1.80.

14. nov kell 10.15 **hambaarsti Kati Vald'iga kohtumine** lastele Muumide rühmas.

20. nov Muumid, Sipsikud **Solarise kino külastus:** kuidas tehakse 3 D filmi ja film „Lennukid“.

25. nov kell 11.15 saalis **Tabasalu Muusikakooli kontsert** (esinevad meie vilistlased, tutvustavad erinevaid pille).

27. nov 17.00-19.00 **meisterdamise töötoad lastele ja lapsevanematele: jõulukaunistused.**

Selles Kuldmuna numbris saad lugeda:

- uuest õppealajuhatajast **Reeli Simansonist** lk 2;
- millisele väärtusele suunab mõtlema **väärtuskasvatuse meelespea**, lk 4

Meenutame, mida eelmisel kuul sai tehtud:

- **leivapäev** Tibutares lk 4;
- „**mihklipäeva tibutare – laste loendus**“ lk 6;
- **õpetasime teisi õpetajaid** erinevatest Eesti lasteaedadest lk 8;

Õppisime palju õues:

- **Krõllid ja Naksid käisid Kadrioru pargis** kaunist sügist nautimas lk 9;
- **ühinesime 100 tamme Eesti 100 ndaks** juubeliks (Naksid, Muumid) lk 10-11;
- riisusime lastega õueala sügislehtedest puhtaks- **töökasvatus on meil au sees**, lk 12

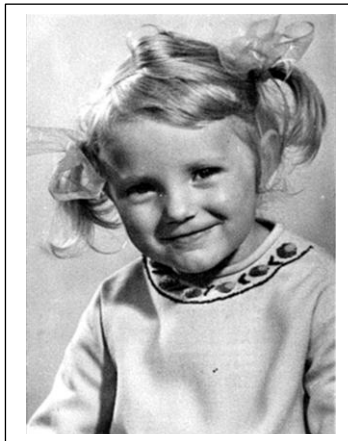
- Karlssoni moosipidu Muumides lk 14
- Sipsikud käisid Pääsküla Politseijaoskonnas lk 15;
- Piilude uus rühm pidas pereüritust Vääna Ratsabaasis lk 16
- Tibude perepäev ja väärtuskasvatus tibude rühmas lk 17;
- Toimus tore **koolitus laste omavahelistest suhetest**, millest kirjutav lapsevanem Nakside rühmast lk 18;
- **Naksid käisid õppekäigul Rimi kauplused** lk 19

LUUBI ALL

Rubriigis LUUBI ALL tutvume igas Kuldmuna numbris ühe Tibutare töötajaga lähemalt.

Valiku, kellest millises lehenumbris juttu tuleb, otsustab loos. Seekord on luubi all õppealajuhataja **Reeli Simanson**

Reeli 3,5 aastane

Reeli 42,5 aastat
hiljem

Sünniaeg, tähtkuju: lõvi 12.08.1967 **Kellena ja kui kaua Sa Tibutares töötad?** Töötan alates augustist Tibutares õppealajuhatajana. **Kuidas sattusid lasteaeda tööle?**

Lasteaeda tööle sattusin juba 20 aastaseks. Minu esimene tütar sai 1,5 aastaseks ja tuli tööle minna. Otsisin töökohta, kus saaksin töötada väiksema koormusega ja lapsele lasteaia koha. Keila Lasteaias Miki vajati majandusjuhatajat poole kohaga, saingi sinna. Juba keskkoolis oli mulle soovitatud õpetajaks õppida. Keskkooli ajal asendasin sageli tunde, korra olin isegi 2 nädalat järjest 1. klassi õpetaja. Peale kooli käisin ka koduõpetajaks ühele tüdrukule, kelle vanemad soovisid, et ta õpiks ainult viitele. Nii, et keskkooli lõpuriided teenisin õpetajatööga juba ise. Õpetaja töö juured on mul ka suguvõsas sees. Ema poolt vanaema oli tsaari ajal guvernant mõisnike peredes. Viimane töökoht oli tal krahvinna Panina juures (tsaarivenemaa- aegne haridusminister). See kallis vana-vanaema jõudis ka mulle veel kogu eesti lastekirjanduse ette lugeda ning minu harimisega tegeleda (seda 94 aastaseks). Isa poolt oli mu vanaema õpetaja ja koolijuht. Huvitav on see, et ka mu ämmaks sai eluaegne õpetaja. Seega, kui juba olin lasteaia tööl, tuli tahtmine ka õpetajaks õppida. Lõpetasin Tallinna Ülikooli 1994 aastal algõpetuse metoodika ja pedagoogika erialal. Hiljem õppisin juurde ka otseselt lasteaiapedagoogikat ja 2002 aastal lõpetasin magistrantuuri organisatsioonikäitumise erialal.

Töötasin Keila Miki lasteaia 19 aastat ja sellest 17 aastat lasteaia juhatajana. Edasi kutsuti mind hariduselu arendama Eksamikeskusesse, kuhu loodi uus osakond: haridusasutuste sisehindamise nõustamine. Õppisin nõunikuks ja olen seda siiani, aga *masu* tulles 2009 aastal, sai riigil raha otsa arendusega tegeleda ning osakond likvideeriti. Mul läks hästi, õnnestus 3 päeva jooksul tööd leida. Augustis 2009 asusin tööle Viimsi Lasteaedadesse (olin seal kahe maja õppejuht). 2011 aastal õnnestus tööle saada kodule lähemale. Kandideerisin Laulasmaa Kooli direktoriks ja osutusin valituks. Tegemist on lasteaed-põhikooliga. See oli eriti huvitav aeg, näha laste arenguteed 3 aastast 16 aastaseks ühes õppeasutuses. Erinevad arenguetapid, kasvuraskused ja neile lahendeid otsida. Töö oli pingeline, aga huvitav ja arendav. Õppisin sellest perioodist palju ja nüüd olen ringiga tagasi lasteaia, Tibutares. Töö on tuttav ja turvaline, minu ümber toredad lapsed ja kolleegid.

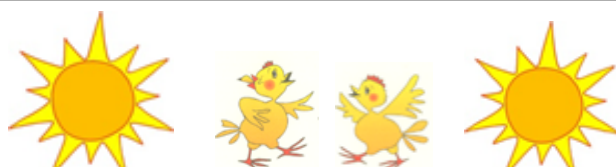
Lisaks lasteaia tööle, olen olnud ka 13 aastat täiskasvanute koolitaja, põhiliselt TLÜ Täiendõppekeskuses.

Tütar *Annika* tüdretütar *Elli-Lotte (Elinor Charlotte)* ja Teelega (*Qwinnivere Teele*)

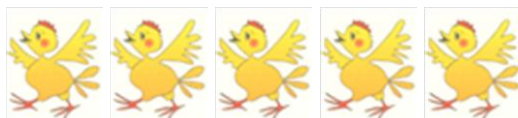
Mis meeldib sulle sinu töö juures kõige enam? Mulle meeldib töö, kus saab loovust kasutada. Lasteaed on selline koht, kus saab seda eriti kasutada. Laste jaoks peab kõik põnev olema ja huvitekitav, siis tuleb ka õpihimu. Mikis töötades korraldasin lastele ka loovusringi, kus eelkõige püüdsin arendada laste mõtlemisvõimet, probleemilahendus- ja sotsiaalseid oskuseid. Lastega tegelemine on alati väga rikastav. Lapsed annavad nii palju positiivset energiat. Üldse mulle meeldib inimestega töötada. Nagu mu üks tore kolleeg eksamikeskuse päevilt ütles, et juhtimine tähendab kohtumist inimestega. Ja neid huvitavaid, vastastikku rikastavaid kohtumisi on minu 25 tööaasta jooksul palju olnud. Antud artiklit kirjutades tuli mulle meelde, et asusin esimest korda tööle just novembri alguses, seega täitus mul 25 aastat haridustöötajana. **Mis on lasteaia tööamise juures kõige raskem?** Sellele küsimusele ei oskagi nagu vastata, sest raskused otseselt sellest, et töötad lasteaia, ei ole ette tulnud. Raskused ja samas ka rõõmud on alati olnud seoses erinevate inimestega seoses. **Mida pead oluliseks töös lastega (laste kasvatamisel)?**

Laste kasvatajal peab olema kindlasti suur ja soe süda. Tarkust saab alati juurde õppida, aga südametarkus on või ei ole kaasa antud. Lastega töötamine on väga väärkas ja vastutusrikas töö. Igale vanemale on tema laps kõige kallim vara ja see kallis aare on oma suurema osa päevast meie juures, seega õpetaja eeskuju inimesena on väga oluline. **Sinu enda lasteaia kogemus (lapsepõlv)?** Lapsepõlvi oli mul õnnelik. Armastav ema ja isa ja eriti armastavad vanavanemad minu ümber. Elasin kuni 18 eluaastani Tallinnas Meriväljal. Aknast vaade merele ja Tallinna panoraamile, uksest välja otse iluaeda (vanaisa oli mul aednik ja meie iluaeda käidi vaatamas nii Eestist kui kaugemaltki). Esimest korda pandi mind lasteaeda 3 aastaks. Aga kuna ma 2 nädalat ainult nutsin, siis võttis ema mind uuesti lasteaia ära. Uuesti läksin 4,5 aastaseks ja siis mulle juba meeldis. Samas on mul mitmeid kogemusi lasteaia, mis ei ole positiivsed. Näiteks, kui me ei maganud ja kasvataja selle avastas, pidime minema aluspesus nooremasse rühma ja seal nende laste ees tegema kükki ja püsti. Mäletan, et üks poiss meie rühmast valetas palju ja siis kutsus meid kasvataja enda juurde ja ütles, et mis me nüüd Jaaguga teeme, et ta nii palju ei valetaks. Võib-olla tuleks tal keel ära lõigata? Mäletan, et olin väga kohkunud, sest arvasin, et nüüd kasvataja teebki nii. Sellised negatiivsed kogemused on mind suunanud väga tähelepanelikuks kasvatusküsimustes. Sekkun alati, kui näen, et last alavääristatakse või hirmutatakse - hirm ja alandus ei ole meetodid lapse isiksuse kasvatamisel. **Millised on sinu huvid ja hovid?** Mulle on alati meeldinud laulda ja muusikaga tegeleda. Õppisin 8 aastat muusikakoolis klaverit, aga klaverimänguga ma esineda ei taha, laulmisega aga küll. Olen laulnud erinevates koorides, kooliajal ka ansambelis ja solistina esinenud. Mulle meeldib looduses liikuda ja reisida. Maailmas on nii palju kaunist, kahju et aega ja võimalust seda nautida on vähe.

Mida tahad veel endast rääkida? Minu viimase aja rõõmud on seotud uue rolliga, sain eelmisel aastal vanaemaks ja septembris juba kahekordseks. Kurb on ainult see, et olen peamiselt Skypi vanaema, sest vanema tütre pere elab Kanadas. Aga suveks on nad lubanud Eestisse tulla, seega ootan suve.

9. november- Tibutare lasteaed (43)
11. november – Ene Mandre (Muumide rühm, õpetaja abi)

ÕNNITLEME!

VÄÄRTUS: AUSTA LEIBA! VÄÄRTUSTAME TÖÖD, MIS ON TEHTUD MEIE LEIVA LAUALE JÕUDMISEKS

Tähtpäevakalender tuletab väärtusi meelde: **2. oktoobril tähistasime leivapäeva.**

Söö leiba, siis püsid terve ja tugev!

Leib on olnud eestlaste jaoks aastasadade vältel olulisim toiduaine, ega asjata nimetata kõike muud leivakõrvaseks. Teraviljaga peaks inimene saama ca 15% päevasest toidukogusest, millega on võimalik katta umbes kolmandik toiduenergiast. Selle energia saamiseks oleks vaja süüa **ligi 200 grammi teraviljatooteid päevas, millest vähemalt 100 grammi võiks moodustada rukkileib.**

Leivas leiduvad mineraalained on vajalikud närvisüsteemi, naha, luude, hammaste ja lihaste normaalseks talituseks.

Miks on siis leib nii oluline?

Leiba valmistatakse tavaliselt täisterajahust või madalamatest jahusortidest, milles on toitumise seisukohast olulisemaid komponente märksa enam kui peenjahus, näiteks kõrgema sordi jahus, milles on viljateradest alles jäänud vaid tähtsusekontsentraat. Et ka sepikut valmistatakse koredast nisujahust või nisu ja odrajahu segust, on leib ja sepik nii tervislikkuse kui ka kalorsuse poole pealt üsna sarnased.

allikas: Põlva terviseedenduse spetsialisti Margit Rikka ja TTÜ toiduainete instituudi teaduri Aino Kanni materjal 28. november 2007

Leivapäev Tabasalu lasteaias Tibutare

*Ega leib ole võsast võetud ega kase otsast kukkunud
(eesti vanasõna)*

Igal sügisel tuletame lastele meelde, kuidas valmib põllul rukis, kuidas valmistatakse leiba ja kui palju rasket tööd on vaja teha, et leib oleks laual. Eestlased on leiba alati austanud, teeme seda meiega Tibutare lasteaias. Tervist edendava lasteaiana väärtustame teraviljade, eriti rukkileiva söömist, mis on asendamatuks igapäevatoiduks lastele, noortele ja täiskasvanutele. Rukkileib on eestlaste jaoks aastasadade vältel olnud üks olulisemaid toiduaineid, ega asjata nimetatud kõiki teisi toite peale pudru leivakõrvaseks.

2. oktoobril toimus Tabasalu lasteaias Tibutare Leivapäev koostöös Fazer Eesti AS-ga. Lastele tutvustati leiva saamislugu ja kasulikkust. Lapsed said aimu, kuivõrd suure vaevaga on leib lauale jõudnud ning miks on see nii austust vääriv toiduaine.

Suuremad lapsed said ise välja pakkuda, milliseid ametimehi vaja on, et leib meie lauale jõuaks. Väiksematega kuulasime M. Kesamaa õpetlikku lugu: „Keda kiita leiva eest“ ja teadmiste kinnistamiseks panime ametimehed õigesse järjekorda: pagari, kes leiva küpsetab, möldri, kes viljast jahu jahvatab, traktoristi, kes künnab põldu, autojuhi, kes vilja veskisse viib, kombaineri, kes vilja põllult koristab, agronoomi, kes põldu väetab, külvimees- peremehe, kes seemned mulda külvab ja leivavilja kasvatab, künnimees, kes põldu künnab. Paljud ametinimed olid lastele võõrad, kuid jäid hästi meelde, kui pildilt koos masinatega, mida ametites kasutatakse, vaadata sai. Korraldajate ülesandeks, et leiba tuleb hoida, mitte raisata ja ära visata.

Tarkusetera mõttes kaasas suunduti muusikaõpetaja juurde, kus toredate laulumängude abil selgeks sai, kuidas vanasti taludes leivategu käis, kui veel kombaine, külvimasinaid ja traktoreid ei olnud.

Meie kõige väiksemad, Kiisude ja Piilude rühma lapsed valmistasid leivakakku lauluga „Teeme kakku“. Laste pisikeste käte vahel „valmisid“ leivapätsid, mis enne sõbrale pakkumist tuli peale puhudes ära jahutada: ütleb ju vanarahvaski, et „tuuleveski nina all“. Nakside ja Krõllide rühma lapsed mängisid vana tuntud laulumängu „Me lähme rukist lõikama“. Iga laps pidi otsima endale lauldes sõbra, kellega koos minna rukist lõikama ja vihkusid köitma. Ükski laps ei jäänud sõbra leidmisel hätta. Nelja vanema rühma lapsed – Tibud, Mikid, Muumid ja Sipsikud – mängisid tõelist rahvamängu „Talurahvamäng“, kus lauldi ja jälgendati leiva valmimist rukki külvamisest kuni lõikuspeol tantsimiseni välja, kõike käsitsi ja ise tehes. Lastele see rahvamäng väga meeldis, naerul näoga ja rõõmsalt lauldes sai rukis külvatud, sirbiga lõigatud, koju veskile tassitud, veskil jahuks jahvatatud ning lõpuks lõikuspeol tantsitud. Tore oli see, et ka kõik õpetajad ja õpetaja-abid laulsid ja tantsisid lastega kaasa. Rõõmu koosolemise ja koostehtust jagus kõigile. Üritus toimus õues ning ka imeilus ilm soosis igati meie tegemisi. Lapsed said maitsta ja anda oma hinnangu 9 sorti Fazeri pagarite poolt küpsetatud leivale. Iga rühm sai valida oma lemmikleiva, kuulata lugu ja vaadata pilte leiva teekonnast põllult lauale ning lauldes ja mängides ise leiba teha. Peale uute teadmiste ja oskuste said lapsed leivanädalal palju positiivseid emotsioone. Kokku degusteerisid leibasid 138 last ja 26 täiskasvanut. Laste lemmikuks osutus **Must leib**, teiseks tuli **Must seemneleib** ja kolmandaks jäi **Koolileib**. Täname Fazer Eesti AS peret maitstvate leibade eest! Väga vahva, tõine ja päikseline pidu oli!

Liikumisõpetaja Anna Sõõrd

Laulame ja tantsime õppides leivategu

ÕPIME ÕUES

Leibade degusteerimise tulemused kirja

Uus traditsioon Tibutare: suured mängukaaslased vanemast rühmast võtavad mihklipäevad pidulikult vastu uued tibutarelased kinkides tunnistuse.

MEENUTUSI OKTOOBRI

TIBUTARELASE TUNNISTUS

KALLIS

OLED 2013 SÜGISEL VASTU VÕETUD
TABASALU TIBUTARE LASTEAI
LAPSEKS. SINU SUUR MÄNGUKAASLANE

.....

TIBUTARE ON ME KODU,

SIIS KUI EMME-ISSI TÖÖL.

SIIN ME PÄEVAD LÄEVAD RUTTU

MÄNGU-, LAULU-, TANTSUHOOS.

TIBUTARES SÕPRU PALJU -

SUURED-VÄIKSED KAASLASED.

ÜMBRITSEV JA KAUNIS LOODUS

SÕBRAKS SAAB MEIL ÕPPIDES.

Uute tibutarelaste vastuvõtt mihklipäeva
tibutarelaste loendusel 30.09.2013

Suured sõbrad Muumidest väikeste sõpradega
Kiisudest käsikäes metsarajal õppimas

„MIHKLIPÄEVA TIBUTARE – LASTE LOENDUS“

30. septembri ennelõunat kogunes Tibutare lasteaiapere saali. Sel aastal algatasime uue traditsiooni: uute tibutarelaste loendus mihklipäeval. Kõik rühmad olid kostümeeritud vastavalt oma rühma sümbolikale ja moodustasid toredad värvilised „pesad“ lasteaias. Viimastena sisenesid meie uued Kiisud ja Piilud oma suurte sõpradega Muumidest ja Sipsikutest. Vanemate rühmade lapsed olid juba kuu aega enne alustanud ettevalmistusi väikeste sõprade pidulikuks vastuvõtuks. Et see sündmus muuta meie uutele mängukaaslastele pidulikuks ja meelde jäävaks, sai loodud TIBUTARELASE TUNNISTUS, kus siis kirjas uue lapse nimi ja tema suure mängukaaslase- vastuvõtja nimi. Tunnistust kaunistab Tibutare väärtuskasvatuse logu ja mõned salmid Tibutare lasteaias laulust. Koolieelikud said ise kirjutada tunnistusele nii oma väikse sõbra kui oma nime. Enne pidu käidi ka väikeste rühmas oma uue sõbraga tutvumas ja siis üheskoos suundutigi saali, kus ülejäänud lasteaiapere juba ootamas.

Saalis ootas lapsi suur Tibu, kes kanaemale kohaselt lapsed pesadesse suunas. Järsku kõlas uksele koputus. Lapsed juba kahtlustasid, et järsku jõuluvana, aga vara ju veel. Sisse astus hoopis Mihkel, kel sügisese põllutöö ja viljategu tehtud olid saanud ning mihklipäeva tähistada soovis ka meie laste keskel. Mihkel rääkis lastele ka mihklipäeva kommetest ja ilmaennustusest. Lapsed said teada, mida rahvatarkus meile õpetab. Kõik said teada, et pärast mihklipäeva muutub loodus kurvaks. Suvi on läbi: siilid, putukad ja sitikad poevad peitu, et uinuda talveunne, rändlinnu lendavad ära lõunasse, päike on madalam, kui suvel, ega soojenda enam. Vanasti arvati, et kui pääsukesed mihklipäevaks veel ära lennanud ei ole, tuleb soe sügis. Lapsed püüdsid meenutada, kas nad pääsukesti on veel näinud, aga tundus, et nad on ikka ära lennanud. Veel teati rääkida, et kui puulehed hakkavad langema enne mihklipäeva, tuleb varajane kevad. Kui aga mihklipäeval puud lehes, tuleb pehme talv ja hiline kevad. Kui mihklipäeval selge ilm, siis tuleb külm talv, kui aga pilves, siis palju sulailmasid. Seejärel said lapsed ise ilma ennustada lapsed kuulnud tarkuseteri meenutades.

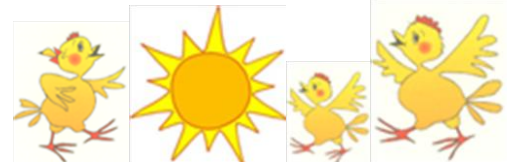
Mihkel tahtis tibutarelasi paremini tundma õppida. Selleks tuli igal rühmal välja astuda ja endid oma rühma sümbollikast lähtuvalt tutvustada. Alustati Tibude rühma tibutantsuga, sest aktiivne liikumine ju Tibutares au sees. Seejärel laulsid Sipsikud, mida põnevat nad kõik lasteaia teevad. Kätte jõudis aeg meie pisikestel Kiisudel lauluviis ülesse võtta. Tuli juba ilusasti välja, ehkki alles esimest kuud lasteaia käidud. Meie teine rühm uusi lapsi laulsid aga: Millest küll on tehtud väikesed Piilud“. Saime teada, et eks ikka sõprusest ja mängudest, mis meie väärtusarendusega tegelevale lasteaiale hästi kohane. Edasi läks tutvustus eriti hoogsaks, saime näha-kuulda Nakside vempudest laulu-mängu kaudu ja Krõllide poolt tuli lausa räpp. Mihkel sai ka õppida uusi asju, sest räppimisest polnud ta enne midagi kuulnud. Muumid tutvustasid end luulevormis ja viimasena viis Miki väiksed Mikid paadiga merele, kus kohati merehiidu, aga sõprus ja julgus viis selle paadi ka randa õnnelikult tagasi.

Uued tibutarelased vaatasid tegevust suurte silmadega ja mõnel vajus suu ka lahti, aga hirmu ei olnud. Jõudiski kätte pidulik hetk, kus sõber suurte rühmast või oma rühmast andis üle tunnistuse ja algas sõbratants, kus sai nii paitada kui kallistada. Ka uued töötajad said tunnistuse ja endale suure toetava töökaaslase, sest me kõik vajame hoolimist ning turvatunnet.

Mihkel kiitis kõiki tibutarelasi põnevate etteastete eest ja rääkis lõpetuseks veel mõned kombed seoses mihklipäevaga. Näiteks peeti mihklipäeval mees Mihklinimelisi poisse ja mehi, sest see oli nende nimepäev. Üks komme oli selline, et magamise ajal seoti Mihklil jalad kinni, pärast ärkamist ja paeltest vabastamist pidi Mihkel naljategijaid kostitama. Meie oma Mihkleid kinni siduma ei hakanud ja õigupoolest polnud kahjuks ka seda ainukest Mihklit kohal, aga kostitada sai Mihkel meid ikka sügisandidega, mis tal korvigakaasas olid. Lõpetuseks soovisid Mihkel ja Tibu kogu Tibatare perele kaunist sügist! Reeli Simanson, õppealajuhataja

Sipsikud lauluhoos

Krõllid räppimas

Mikid merehädas

Tallinna Ülikooli
Täiendõppekeskuse
kursuslased

Oleme jätkuvalt TLÜ koostööpartner
Meie õpetajate õppetegevustest on alati
midagi õppida ka teistel õpetajatel.

Õpetaja Birgiti näidismuusikategevus Sipsikutega

Külalised koos õpetaja
Avega siili sügislehtedes
kujutamas.

Õpetaja Anna õpetab ka
liikumistegevuses
matemaatikat.

Täname meie tublisid

Krõllid ja Naksid sügiseses Kadriorus

Kaunil sügisesel päiksepaistelisel hommikul otsustasime lastega minna Kadrioru parki sügist otsima.

Helkurvestid seljas ja sammud seatud aiast välja, kui lapsed märkasid suurt bussi. Bussis ootasid meid juba Naksi rühma lapsed, tore bussijuht ja oh üllatust selles bussis olid turvavööd. See tekitas nii palju elevust väikestes sõprades. Kui turvavööd kinnitatud, võis sõit alata Kadrioru.

Meie Kadrioru pargi jalutuskäik algas luigetiigi äärest. Meid tuli uudistama ka must luik ise. Tiigil olid ka pardid ja lastele sai selgeks, et rohekassiniste peadega on isapardid ja pruunid on emapardid. Märkasime ka ühte hoiatusmärki ja lapsed teadsid, et see keelab lindudele süüa anda. Liikusime edasi lillede ilu imetlema ja põõsaste labüranti lahendama. Edasi siirdusime Kunstimuuseumi aeda. Sahistasime jalgu kuldsetes lehtedes ja korjasime taskutesse kastaneid ja tammetõrusid. Oi millised toredad purskkaevud seal olid ja kohtasime ka aiavahtidega, kes riisusid lehti ja korrastasid aeda. Ka seal nägid lapsed hoiatusmärki- koeraga selles pargis jalutada ei tohi ja jalgrattaga sõita ka mitte.

Lõpuks jõudsimme ka presidendi lossi juurde, aga presidenti polnud kodus. Pargis oli nii palju inimesi. Kooliõpilased olid tulnud oma õpetajatega ja ka turistidele meeldisid meie väiksed sõbrad väga. Nad pildistasid ja lehvitasid meile ja soovisid inglise keeles head päeva. Meie olime viisakad ja tervitasime neid vastu. Seadnud sammud Jaapani aia poole, leidsime pargist nii suure puu, et läks päris mitu last vaja, et puu ümbert kinni saada. See oli tammepuu, kes oli päris vanaks jäänud. Taskud pungil tammetõrudest jõudsimegi Jaapani aeda. Seal nägime veel huvitavaid taimi ja kauneid tiike partide ja kalaparvedega. Nüüd olid küll paljudel lastel jalad väsinud ja kõhud tühjad, oli aeg hakata bussi poole liikuma. Buss ootas meid juba parklas, kinnitasime turvavööd ja alustasime sõitu lasteaia poole. Sellest toredast päevast oli lastel nii palju elamusi, et kõik tahtsid veel bussiski sellest läbisegi rääkida, kuigi mõnel vajus juba silm kinni. Lasteaeda jõudes sõime kõhud täis ja pugusime vooditesse, et unenägudes taaskord kaunist sügispäeva meenutada.

Suured Krõllid Moonika ja Vaima

SÜGIS NAKSIPERES.

SÜGIS KÕNNIB KÕIKJAL RINGI,
SILMAILU MEILE KINGIB.
PÕÕSAIL, PUIL TA LEHTI VÄRVIB,
SUVESOOJUST AINA KÄRBIB.

AIAS SÜGISANDE JAOTAB,
TAEVALUUKKE TIHTI PAOTAB.
LOOMI, LINDE TEAVITAB,
TALVE EEST NEID HOIATAB.

LAPSED RÕÕMSALT KUTSUB ÕUE,
JAHEDUS EI POE NEIL PÕUE,
SEST ET TEGEMIST ON HULGA,
VAJA LEIDA TÕRUD, PULGAD.

NENDEST SAAB SIIS LOOMI TEHA,
AGA NÜÜD VEEL VAJA REHA.
LEHEVAIP JU KATAB MAAD,
EI NEID SINNA JÄTTA SAA.

MIDA VEEL VÕIKS ETTE VÕTTA?
KUHU BUSSIGA SAAKS SÕITA?
KRÕLLID, NAKSID KOKKU SAID,
MÕTTEID TULI PÄRIS HÄID.

VASTU VÕETI OTSUS RUTTU,
ENNE KUI LÄEB LOODUS TUTTU.
VÕIKS VEEL KADRIORGU MINNA,
ENNE UURIKS BUSSI HINDA.

PUDRU SÖÖDUD, RUTTU RIIDE,
BUSS MEID OOTAB, NÜÜD ON
KIIRE.
SAMUELI ISA, LAHKE MEES
OOTASKI MEID BUSSI EES.

LAPSED BUSSI JUHATAS,
TURVAVÖÖSID KINNITAS.
MIKROFONIST TEATEID JAGAS
JA SIIS PARGI POOLE VURAS.

ÕPETAJA SIRJE NAKSIDEST

NAKSID IKKA KA KADRIORUS

K
R
Õ
L
L
I
D

K
A
D
R
I
O
R
U
S

Eesti 100 tamme

Tibutare Naksid ja Muumid ühinesid Vabariigi Valitsuse projektiga 100 tamme Eesti Vabariigi 100 sõnnipäevaks kasvama.

Loe projekti kohta:

<https://www.eesti.ee/ev95/et/ev100/Eesti-100-tamme/pildid>

Need potid tammetõrudega
ootavad kevadet.

Aga niikaua kui taimekesed
kasvama hakkavad, vaja veel
sügistööd ära teha.

Kõik riisuma!

Naksid, Krõllid, Mikid tööhoos.

ÕPIME ÕUES

Kui töö tehtud, siis
Muumidesse moosipeole
maiustama

Karlssoni moosipidu Muumides

Hei hopsti ja käes ta oligi see lastepoolt kauaoodatud moosipidu. Selleks moosipeoks tegid muumikad ka väikesi ettevalmistusi. Kaunistati koos ära riul, kuhu kõik kaasatoodud moosipurgid kenasti ära mahutati ning kõigile nähtavaks tehti. Koos emmede ja issidega oldi ka purkide kaunistamisega vaeva nähtud. Tore oli see, et purkidel ei puudunud ka väike silt, kus kirjas, mis moosiga on tegemist ning mõnele purgile oli lisatud ka tarvitamisõpetus heade ja päikseliste soovidega.

Peo külaliseks ilmus ei tea kust, see igavene tembutaja Karlsson, kes algatuseks pakkus lastele vaatamiseks ja kaasa mõtlemiseks kaks trikki (nööri ja õhupalliga), mis lastele palju elevust ja põnevust pakkus. Kui trikid tehtud õpetas Karlsson lastele selgeks ühe rütmimängu, mis kindlasti igavatel ja pimedatel sügisõhtutel peletab igavuse ja väsimuse ning annab uut energiat tegutsemiseks. Trikid tehtud, mängud mängitud hakati moose maitsuma, ikka selleks, et valida välja kolm kõige põnevama maitsega moosi. Hindamisele läks ka kõige huvitavamalt kaunistatud moosipurk. Maitsemiseks oli Karlsson kaasa toonud imepehmet sepikut, mida koos moosiga sai süüa ning Ene hoolitses selle eest, et sepiku ja moosi kõrvale ka midagi kosutavat juua oleks. Oma aia õunamahl sobis selleks suurepäraselt.

Lapsed olid eelnevalt endale joonistanud väikesed mesilased, kelle ülesandeks oli lennata sellele moosipurgile, mis kõige rohkem maitset, kusjuures oma moosipurgile ei tohtinud oma mesilast panna. Peale pikka sagimist oligi aeg kuulutada välja laste ja Karlssoni poolt väljavalitud kõige põnevama maitsega moosid. Nendeks osutusid- Mia, Georgi ja Nikita moosid. Kõige huvitavama purgikaunistuse tiitli viis koju Helena. Kuna kõik olid vaeva näinud, ei unustanud Karlsson ka teisi moosipeo osalejaid ning kutsus kõiki endaga koos maiustama. Suured tänud emmedele ja issidele, et aitasite selle peo kordaminekule kaasa. Igatahes laste rõõmsatest nägudest võis küll välja lugeda seda, et pidu meeldis.

Õpetaja Helin Muumidest

**MUUMIDE
MOOSIRIUL**

**M
A
I
T
S
E
M
E

K
A**

Sipsikute rühm käis 9. oktoobril külas **Pelgulinna politseijaoskonnas**. Fotode tegemine selles majas oli keelatud. Seega ongi meil ette näidata ainult üks pilt, mis on tehtud sisehoovis politseiautost.

Kogu ekskursiooni vältel oli lastel põnevus õhus, keegi ei seganud politseinike jutule vahele, kuulati äärmiselt tähelepanelikult ja mõeldi kaasa.

Kõige esimesena viidi meid saali, kus toimuvad igapäevased töötajate nõupidamised. Naisplayitseinik näitas oma töö juurde kuuluvat turvavarustust ja rääkis mis olukorras ja millist varustust kasutatakse. Lastel oli võimalus ära arvata esemete asukohad vöö. Tõdesime, et ühele politseiniku vööle mahub ikka päris palju.

Järgmiseks näidati meile töötajate jõusaali. Lastele öeldi, et spordiga tegelemine juba lapsena on kindlasti kasulik, sest kui otsustad kunagi Eesti Politseisse tööle tulla, on sul juba esmavajalik olemas – jõud ja vastupidavus.

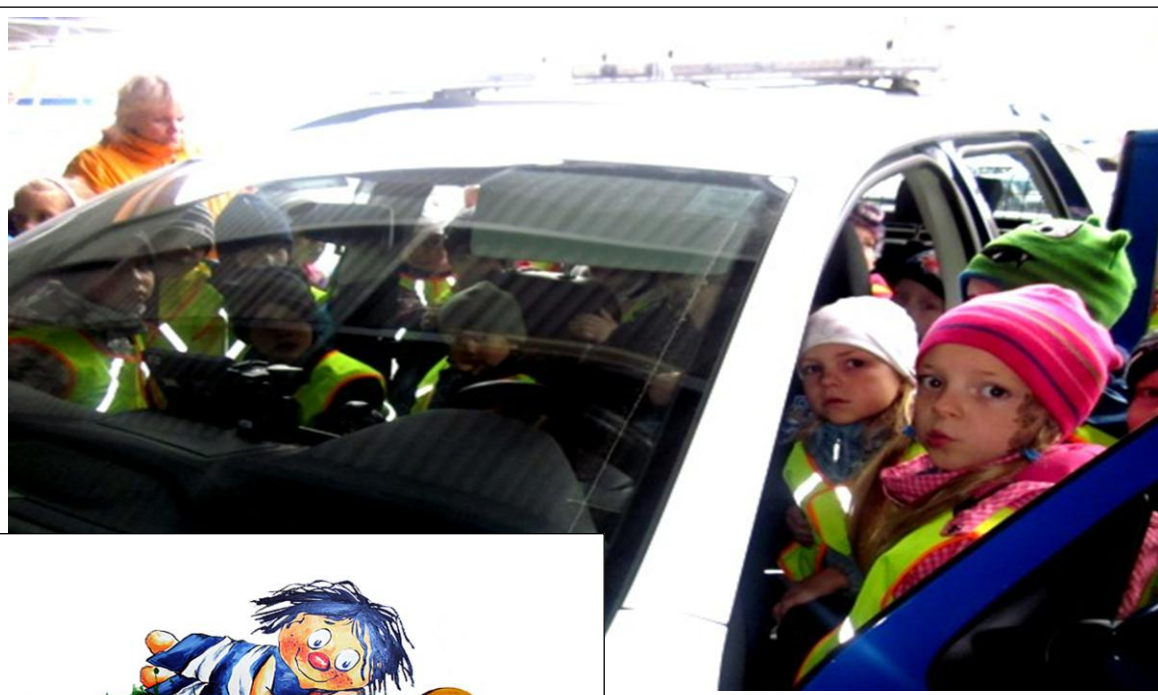
Lastele näidati ka ülekuulamistubasid kus paari lapsega lavastati ülekuulamine. Siis viidi Sipsikud arestikambritesse, kuhu mindi väikese ärevusega. Meile näidati ühte tühja kinnipidamisruumi ja seletati miks teiste uste taga on jalanõud. Eks ikka selleks, et töötajad teaksid, kus ja kui palju kinnipeetuid sees on.

Lapsed ütlesid, et päris hirmus oli mõelda, et üks uks eraldas meid kurjategijatest. Põnevust lisas seegi, et arestikambritest pidime kiiremas korras lahkuma, sest politseinike töö ootas tegemist ja keegi „paharet“ oli just autoga kohale toodud. Õnneks me muidugi teda ei näinud ja enne lahkumist öeldi lastele: „Loodan, et teist lapsed kasvavad tublid inimesed ja keegi Sipsikute rühmast ei satuks suurena politseijaoskonda pahanduste pärast.“

Seejärel suundusime sisehoovi, kus lapsed said politseiautoga tutvuda. Igaüks sai autosse istuda, uurida ja isegi katsuda kõiksugu põnevaid nuppe ja näidati ka vilkureid ning nende erinevaid tööfaase ning tähendusi. Autost seestpoolt samuti pilti teha ei lubatud, seega võib-olla ei tohigi me midagi täpsemat enam lisada ☺

Suured tänud ekskursiooni eest Kristjani emale, koostöö lastevanematega väljasõitude osas on alati meeldiv!

Sipsikute õpetajad: Merilin, Meelika ja Silvi

Piilude esimene ühine üritus Vääna Ratsatallis.

Ühel ilusal oktoobrikuu teisipäeval, peale lasteaeda, olime oodatud koos koigi oma pereliikmete ja õpetajatega Vääna ratsatalli, et teha tutvust ratsatalli, hobuste ja ponidega. Ilm sellel õhtupoolikul meid küll ei soosinud aga see meid ei murdnud - emade ja isade poolt kaetud pikniku laud oli varikatuse all ning popkorn ja pirukad ja kõik see muu mis laual, maitsesid ülihästi ka vihmase ilmaga. Väikse kõne pidasid ka meie armastatud õpetajad, kes polnud sugugi mitte kitsid kiitustega, et meie rühma lapsed on väga abivalmid ja sõbralikud üksteise vastu. No eks neil ole ikka väga head eeskujud ka seal lasteaias.

Aga kõhud toitu, ärevust ja õhinat täis, võtsime suuna talli poole, kus siis sai nähtud suuri hobuseid ja ka neil korralikult kõht leivast täis söödetud. Aitäh neile, kes pidasid meeles leiba kaasa võtta! Saime näha ka päris ehtsat ratsatreenni ning kui ratsutamisest visuaalne ja teoreetiline ettekujutus olemas oli, saime lõpuks ka ise kõike õpitut poni seljas praktiseerima hakata. Oi, kui armas see poni oli, aga oi-oi kui jonnakas ka. Ei oskagi päris täpselt öelda, mille järgi ta oma valiku ratsanike hulgas tegi, et kellega sõita ja kellega mitte, aga elamus oli see oi-kui suur nii või naa kõigile. Usun, et päris paljud kuulsid ka veel koduteel, kui tore oleks sellist poni ka kodus omada.

See oli üks tavaline teisipäev, millest sai üks eriline teisipäev ning seda kõike tänu Deroni vanematele, kes selle kõik meie jaoks korraldasid – suured tänud, aplaus ja kummardus teile!!! Väga tore oli! Lapsevanem Kristjan Boberg

Foto: lapsevanem Ene Boberg

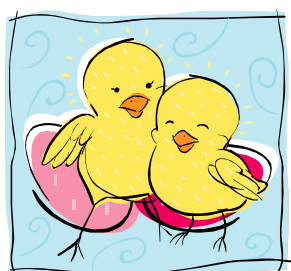

Tibude perepäev

Sügislehtede sahinas pidasid Tibud esmaspäeval, 7.oktoobril selleaastast perepäeva. Sportlik orienteerumine tõi endaga kaasa nii saladust, füüsilist koormust kui ka lastega koos teadmiste proovilepanekut. Pereõhtu salajaseks parooliks oli tibu, mis tekitas parasjagu elevust nii tibulastel kui ka nende vanematel. Sai moodustatud võistkonnad, igale võistkonnale oli ettevalmistatud kott, kuhu oli pandud orienteerumiseks tabasalu kaart kohtadega, kuhu oli vaja oma võistkonnaga minema hakata. Kaardi järgi kohale jõudes avati koti seest esimesed ülesanded, mida oli kõikides punktides võrdselt 5: väike ristsõna, mõistatus, ringis 3 kükki, liumäest alla laskmine ning viimaks oli vaja moodustada sõna, millest sai lõpuks kokku õhtu hüüdlause: „olen tubli tibu!“ Lahendamiseks valitud kohtadeks said Tabasalu mänguväljakud, et lastel oleks võimalik vahepeal ronida, kui vanemad ülesandeid lahendavad. Viimasteks kolmeks punktiks oli valitud teisel pool lasteaeda olev suur mägi. Lõpuks jõudsid Tibud koos oma vanemate ja õpetajatega rõõmsalt sepapoiste laulu lauldes oma rühmarõdule tagasi. Kuulutati välja võitjad, arutati küsimuste õigeid vastuseid ning anti üle kohustus viimasele kohale jäänud võistkonnal korraldada järgmise aasta perepäev. Milleks, miks ka mitte, võiks olla samalaadne sportlik orienteerumisõhtu.

Kaunis sügisõhtu lõppes muljetades ja rühmarõdul nalja visates. Sai maitsta vanemate valmistatud hõrgutisi ja juua sooja teed. Õhtu oli lõbus, kaasahaarav ja põnev. Lisaks väike ühisliikumine mänguväljakutel, mõned mõistatused, õhtu parool ja lõpuks lahenduslause olid meie laheda õhtu märgusõnadeks. Küsimused ja väike kõndimine värskes õhus tegid kõigi seljad veidi higiseks ja tõid naeratuse näole. Õnneks oli ka ilmataat meie poolel ning kinkis kauni sügisõhtu, mida on ka hiljem kunagi tore meenutada.

Raigo Ville ema Jaanika

VÄÄRTUSKASVATUS TIBUDE RÜHMAS

Väärtuskasvatusest sai üks lasteaia põhieesmäärke 2012/2013 õppeaasta sügisest. Iga rühma väärtuste eelistused otsustasid lapsevanemad. Nii pidasid Tibude 12 vanemat olulisemaks viisakat käitumist, 7 sõbralikkust, 4 hoolivust, 2 oskust teistega arvestamist, 2 ausust, 2 õppimise väärtustamist, 1 vanem märkis ära koostöö, 1 huvi ümbritseva vastu, 1 pere ja sõprade väärtustamise. Vanemate olulisemad väärtused sai üles pandud kunstniku poolt kujundatud väärtuste redelile, millest väike tibu üles ronib. Nendele väärtustele pöörame pidevalt tähelepanu: tere ja head aega ütlemine on paljudel lastel juba loomulik. Kui mõni laps teisele haiget teeb, osatakse mõnikord vabandust paluda juba enne kui probleem õpetajani jõuab. Rõõmustab ka see, et laste huvi ümbritseva ja õppimise vastu on suurenenud.

Et lapsed paremini mõistaksid väärtuste olulisust, viime läbi arutlusi- vestlusi pärast mingi sündmuse või õpetliku loo kuulamist, tihti kasutame vanasõnu. Aegajalt tuleb meie jutuaajamisi kuulama ka väike tibu, kes on ka meie rühma maskotiks. Tegelikult on meil 2 ühesugust tibu: väike käib laste juures tegevuste ajal, et neil end julgelt tunda. Suurem tibu on aga käinud meiega ühisüritustel saalis ja õuealal. Tavaliselt istuvad nad kapi peal ja jälgivad laste toimetamisi, kuid harva poevad nad ka laste kaissu puhkama.

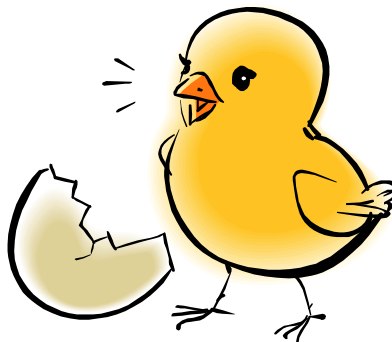

Kuigi väärtuskasvatus on nüüdsest põhiesmärgiks, oleme tegelenud selle ga kogu aeg. Esimesel aastal kui Tibud oli sõimerühm neljateist lapsega, oli esikohal kohanemine uue keskkonnaga. Tähelepanu tuli pöörata eneseteenindamisele ning teistega arvestamisele. Püüdsime ka viisakusreegleid järgida, tuletades meelde palun ja tänan, tere ja head aega. Järgmisel aastal sai sõimest aiarühm ning uusi lapsi lisandus kaheksa. Ka siis jäi oluliseks eneseteenindamine, viisakus ja teiste lastega arvestamine, sest see „mina“ ei tahtnud alati rühma ära mahtuda. Nüüd on lapsed viiesed ning oktoobrist saavad esimesed juba kuueseks- kooliminekuni on jäänud vaid 2 aastat!

Ene Rannamets

Lapsesuu väärtuste
tõlgendamisest
Tibude rühma Marie
Amalie (6 a) trügib peale
magamist juuste
kammimise järjekorras
vahele. Maris (5a 1 k) ei ole
sellega rahul ning teatab:
kes kannatab, see kaua elab.
Mariel on aga oma
arvamus: „tegelikult see ei
ole nii- sinu keha ise
otsustab, kaua saa elad“ ja
jääb Marise ette edasi.

Tibude väärtusteredel

Laste omavahelised suhted

24.oktoobril toimus Tibutarees koolitus teemal "Ole minu sõber – laste omavahelised suhted". Koolitaja TLÜ õppejõud Pille Kriisa.

Alustuseks selgitas Pille veidi vundamenti, millest kõik alguse saab:

- Kasvatuse häll on lapse ja vanema vaheline SUHE, mis tekib alguses perega, hiljem juba välismaailmaga. Lapse ja pere omavahelised suhted kannab laps üle ka suhetesse omaealistega. See on mudel, mida laps õpib kasutama. Positiivne suhe aitab lapsevanemal kergemini toime tulla ka pingelistes olukordades. Lastele ei pea piire seadma vaid me peame lastele näitama enda piire.

Järgmiseks oluliseks küsimuseks on – KIIRUS.

Hommikuti tööle/lasteaeda kiirustades ning lasteaiast koju kiirustades, ei taha lapsed kuidagi alluda. Kõigil on pidevalt kiire ja see mõjutab lapsi. Samuti ei ole võimalik kiirusega suhet luua. Lapsed vajavad aega, palju aega, iseäranis varajases eas. Kiirus on õppimise ja arenemise vastand.

Kuidas Teie oma last kiidate? Milliste sõnadega? Teadlased on teinud kindlaks, et sõna „Tubli“ asemel tuleks pigem tunnustada **pingutust** – „Ma nägin, et sa pingutasid“. Laps väärtustab oma saavutusi, vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu. Lapsed, keda tunnustada pingutuse eest, on arenguvõimelisemad.

Kui tekivad laste omavahelised konfliktid, siis Pille Kriisa soovitas neid lahendada küsimusega: „Kuidas me saaksime selle probleemi ära lahendada?“. Laske neil endal lahendusi pakkuda. Teine võimalus on anda lastele paar valikuvõimalust ning lasta neil otsustada, mis on parem. Lapsed ei taha kuulda vanemate manitsussõnu, kuid nad vajavad meid kui rollimudelit ja kui kogemustega inimest tõelisest maailmast.

Peale nende tarkuste jagamist jõuti laste sõpruse juurde. Tihtipeale kuuleme lastelt, et : „Sina ei ole minu sõber“, „Ma ei mängi sinuga“. Laste tasandil tähendab sõprussuhe mängukogemuse jagamist. Nende jaoks on olemas laulusõber, tantsu jagamise sõber, kodusõber jne. Iga kogemuse jaoks on oma sõber ja kui see sõber ei jaga enam seda mängu või tantsu, siis ta ei olegi enam sõber. Nii lihtne see ongi, ei midagi sügavamalt.

Lapsed kaebavad kui nad kahtlevad oma teadmistes, mida neile on õpetatud ja otsivad abi. Kui laps kaebab, siis võite talle vastata järgnevalt: „AHAH“, „AHNII“, „SOOSOO“ ja sellele järgnevalt: „Kuidas me saaksime seda parandada?“, „Kas sa saaksid talle midagi öelda?“.

Ropendamine. Tihti on nii, et laps ei teagi, mida konkreetne sõna tähendab, aga kasutab, sest on kuulnud, et suuremad nii räägivad ja teised selle peale naeravad. Järelikult on lahe. Nad võivad seda mingi hetk lasteaias kasutada, aga see ei tähenda, et see nii jääks. Kuidas käituda? Tuleks lihtsalt öelda: „MULLE ei meeldi see sõna“, „MINA nii ei räägi“. Kasutage sõna MINA, mitte SINA. Kui öelda, et „SINA ei tohi...“, siis see ei mõju.

Lõpetuseks said kõik lapsevanemad pildi, kuhu oli joonistatud näiteks: saabas, peegel, vilepill, lambipirn jne. Kõik pidid leidma sellelt pildilt mingi positiivse sarnasuse endaga. Ilmselt tekitas see saalis elevust, kuna rääkima hakati headest ja positiivsetest asjadest. Asja mõte oli see, et igas asjas tuleb leida positiivsust ja nendest asjadest tuleb rääkida. Nii ka lapses tuleb leida positiivsed küljed ja talle seda öelda. Ringa ja Jaana Naksidest emad.

Naksid käisid õppekäigul Rimi kauplused

Rääkisime lastega elukutsetest ja seoses sellega otsustasime külastada Rimi kauplust. Eelnevalt sai juhatajaga kokku lepitud päev ja kellaaeg, millal me õppekäigule läheme. Enamus lapsi olid emmede ja issidega selles kaupluses käinud. Teati, et seal asub ka apteek, postkontor, juuksur ja loomapood. Enne õppekäigule minekut suhtlesime lastega, kuidas tuleb poes käituda. Meid võttis vastu särasilmne juhataja Ene. Kõigepealt tutvustas ta lastele elukutset klienditeenindaja. Alustasime ringkäiku sealt, kust poodi sisenetakse. Kõige esimesena peatusime puuviljade väljapanekute ees. Klienditeenindaja hoolitseb selle eest, et iga päev oleks olemas värske kaup. Valmistoidu leti eest saab vastavalt enda soovile sooja toitu osta. Kala ja vorstilett oli rikkalik. Tunti ära lestakala. Viilutusaparaadi juures nägime, kuidas sinki viilutatakse. Lastele pakuti maitsemiseks väike tükike sinki. Pirukate leti ees nägid lapsed, kuidas soojad saiad valmivad. Tutvusime veel piimatoodetega, leiva-ja saiasaadustega. Kõige suurem ahvatlus tekkis lastel maiustuste juures. See ei kestnud kaua, kuna juhataja Lea viis meid laoruumi. Seal oli nii palju kaupa. Kõige esimesena näitas ta lastele suurt külmikut., kus hoitakse neid toiduaineid, mis võivad kergesti riknema minna. Põnev oli laste jaoks see, et lubati minna külmikusse sisse. Oi, oi, kui külm seal oli. Nägime veel suurt ust, mille kaudu autod kauplusesse kaupa toovad ja töötajatele ettenähtud puhke- ja söögi ruumi. Juhataja Ene andis lastele aasa veidi maiust. Iga laps sai punase Rimi täispuhutud õhupalli ka. Meie tänasime juhataja Enet sooja vastuvõtu eest ja kinkisime omalt poolt kaks toredat joonistust „Hoidised purgis“.

Juhataja Ene juhtis veel tähelepanu sellele, et enne poest lahkumist, tuleb oma ostud alati kassas kassapidajale ette näidata ja maksta. Ütlesime head aega ja jalutasime reipal sammul tuult ja vihma trotsides õhupallid käes lehvimas lasteaeda tagasi. Pärast lõunasööki pisteti veel pöske magusat.

Mõtted pani kirja Nakside õpetaja Annely

Meenutusi nädalateemast: hoiame ja armastame koduloomi; Muumide rühmas käis külas Miisu oma perenaisega.

Järgmises numbris saab lugeda lasteaia sünnipäevast ja toredatest isadepäevadest. Toredat isadepäeva kõigile isadele pühapäeval!